

SAŽECI • ABSTRACTS

**Razumjeti objektifikaciju:
ima li ičega naročito pogrešnog u tretiranju ljudskih bića
na instrumentalan način?**

EVANGELIA PAPADAKI

SAŽETAK: Ovaj se članak bavi *objektifikacijom*. Nudi analizu pojmova koji su sadržani u tom fenomenu, njihove moralne pogrešnosti, kao i njihovih međusobnih veza. Martha Nussbaum tvrdila je da objektifikacija uključuje sedam pojmova: instrumentalnost, nijekanje autonomije, inertnost, zamjenjivost, povredivost, posjedovanje i nijekanje subjektivnosti. Ona iznosi mišljenje da je instrumentalizacija ljudskih bića (njihovo tretiranje na instrumentalan način kako bismo ostvarili svoje svrhe) *naročito* problematično u usporedbi s drugim načinima na koje ljudska bića možemo tretirati kao objekte (primjerice tako da niječemo njihovu autonomiju i subjektivnost ili da ih tretiramo kao zamjenjive). U ovom članku argumentiram protiv gledišta da bi instrumentalizaciju trebalo smatrati s moralnog gledišta problematičnijom od ostalih načina na koje se ljudi mogu tretirati kao objekti. Izdvajanje ekstremne instrumentalnosti kao naročito problematične moglo bi nas dovesti do podcjenjivanja pogrešnosti koja je sadržana u drugim načinima tretiranja ljudskih bića kao objekata te bi stoga mogla iskriviti naše razumijevanje onoga što je, u općenitijem smislu riječi, pogrešno s objektificiranjem ljudskih bića.

KLJUČNE RIJEČI: Instrumentalizacija, instrumentalnost, Kant, Nussbaum, objektifikacija.

**Understanding Objectification:
Is There Special Wrongness Involved in Treating Human Beings
Instrumentally?**

EVANGELIA PAPADAKI

ABSTRACT: This article centres around *objectification*. It offers an analysis of the notions that are involved in this phenomenon, their moral wrongness, as well as the connections that exist between them. Martha Nussbaum has suggested that seven notions are involved in objectification: instrumentality, denial of autonomy, inertness, fungibility, violability, ownership, and denial of subjectivity. She espouses the view that the instrumentalisation of human beings (the treatment of human beings instrumentally to achieve our purposes) is *especially* problematic as compared to the other ways in which we can treat human beings as objects (for example, denying their autonomy and subjectivity, or treating them as violable). In this paper, I argue against the view that instrumentalisation should be thought of as more suspicious from a moral point of view than the rest of the ways in which people can be treated as objects. Singling out extreme instrumentality for being especially problematic might lead us to underestimate the wrongness in-

volved in the other ways of treating human beings as objects, and can therefore potentially distort our understanding of what, more generally, is wrong with objectifying human beings.

KEY WORDS: Instrumentalisation, instrumentality, Kant, Nussbaum, objectification.

Kritika argumenta za postojanje svrhe

DANNY FREDERICK

SAŽETAK: G. F. Schueler tvrdio je, protiv eliminativista, da čovjekovo svrhovito djelovanje ne može biti iluzija zato što pojam svrhe nije teoretski pojam. On tvrdi da se za taj pojam izravno zna da je instanciran, i to putem samosvijesti, te da tvrditi kako je taj pojam teoretski vodi u beskonačni regres. Pokazujem da Schuelerov argument nije valjan jer su svi naši pojmovi teoretski u tom smislu da možemo griješiti primjenjujući ih na naše iskustvo. Kao posljedica toga, zamislivo je da izravna introspekcija nekoga događaja kao svrhovite radnje bude pogrešna. Naznačujem načine na koje bi eliminativist mogao biti u stanju da objasni zašto su naše opažanje i introspekcija podložni sustavnoj pogrešci.

KLJUČNE RIJEČI: Beskonačni regres, eliminativist, introspekcija, objašnjenje radnje, opažanje, opterećenost teorijom, Schueler, svrha.

Critique of an Argument for the Reality of Purpose

DANNY FREDERICK

ABSTRACT: G. F. Schueler has argued, against the eliminativist, that human purposive action cannot be an illusion because the concept of purpose is not theoretical. He argues that the concept is known directly to be instantiated, through self-awareness; and that to maintain that the concept is theoretical involves an infinite regress. I show that Schueler's argument fails because all our concepts are theoretical in the sense that we may be mistaken in applying them to our experience. As a consequence, it is conceivable that direct introspection of an event as a purposive action may be mistaken. I indicate ways in which the eliminativist may be able to explain why our perception and introspection is afflicted with systematic error.

KEY WORDS: Action explanation, eliminativist, infinite regress, introspection, perception, purpose, Schueler, theory-laden.

Dimenzija filozofije kulture u fenomenologiji Edmunda Husserla

JUN WANG

SAŽETAK: Filozofija kulture u Husserlovoj je fenomenologiji podijeljena u tri stadija. Prvi se stadij sastoji u fenomenologiji “svijeta života”, naime u kritičkoj refleksiji prirodne znanosti. Fenomenologija svijeta života koju Husserl naziva “filozofska kultura” prvenstveno je razvijena kao terapija protiv krize europskih znanosti, koja je dovela do apsolutizacije tehnički i znanstveno orijentirane civilizacije te do zaborava svijeta života i izvornog smisla. Drugo, razvijajuća se kultura je struktura čovjekove stvarnosti, u kojoj se filozofije i njezine prethodnice unutar religija svih kulturnih tradicija očituju u zbiljskim kulturnim postignućima. U svojim člancima u časopisu *Kaizo* Husserl je razgraničio religijsku od znanstvene kulture te prikazao povijest njihova podrijetla. Konačni stadij kulturne filozofije Husserl vidi u dimenziji koju prvenstveno opisuje kao korelat “Heimwelta” i “Fremdwelta”. Međukulturno razumijevanje i komunikacija između kulturnih svjetova zasnivaju se u prvom redu na modelu intersubjektivnog razumijevanja između Heimwelta i Fremdwelta, koji su ukorijenjeni u “zemlji” svijeta života.

KLJUČNE RIJEČI: Fenomenologija, filozofija kulture, intersubjektivnost, svijet života.

The Dimension of the Philosophy of Culture in Husserl's Phenomenology

JUN WANG

ABSTRACT: The philosophy of culture in Husserl's phenomenology is divided into three stages. The first stage consists in the phenomenology of “life-world”, namely in the critical reflection of the natural science. The phenomenology of life-world which Husserl calls “philosophical culture” is primarily developed as a therapy against the crisis of European sciences, which have made the form of a technically and scientifically oriented civilization absolute and led to the oblivion of the life-world and original sense. The evolving culture is secondly the structure of human reality, in which philosophy and its precursors within religions of all cultural traditions manifests themselves in actual cultural achievements. In his *Kaizo*-articles he has discriminated religious from scientific culture and presented their respective history of origin. The final stage of cultural philosophy Husserl sees in a dimension which he primarily describes as a correlate of “Heimwelt” and “Fremdwelt”. The inter-cultural understanding and the communication of cultural worlds are primarily based on the model of intersubjective understanding between Heimwelt und Fremdwelt, which are both deeply rooted in the “earth” of the life-world.

KEYWORDS: Intersubjectivity, life-world, phenomenology, philosophy of culture.

Jesu li dva plus dva uvijek četiri?

CHRISTOPH CONRAD HENKE

SAŽETAK: Članak se bavi pitanjem jesu li dva plus dva uvijek četiri ili je moguć i drugi rezultat. Motiv je teološka rasprava o svemoći boga te problem može li božanstvo učiniti logički nemoguće stvari.

KLJUČNE RIJEČI: Aksiom, bog, formalizam, matematika, platonski realizam, svemoć, "2 + 2 = 5".

Is Two Plus Two Always Four?

CHRISTOPH CONRAD HENKE

ABSTRACT: The paper deals with the question whether two plus two always equals four or whether another result might be reached. Motive is the theological debate about the almightiness of god and the problem whether a deity can do logically impossible things.

KEYWORDS: Almightyness, axiom, formalism, god, mathematics, Omnipotence, Platonic Realism, "2 + 2 = 5".

Fikcijsko svjedočanstvo

SNJEŽANA PRIJIĆ-SAMARŽIJA

IRIS VIDMAR

SAŽETAK: U suvremene rasprave o svjedočanstvu C. A. J. Coady uveo je pojam patologije. Radi se o stanovitim odklonima od normalnih slučajeva svjedočenja (*zlouporabama* i *zakazivanjima*) zbog kojih epistemička vrijednost takvih iskaza postaje dvojbena. Temeljem Coadyjeve analize komunikacijskih akata (laži, glasina, ogovaranja, urbanih mitova) pokušale smo identificirati uvjete ne-patološkog svjedočanstva kako bismo propitale može li se fikcija smatrati svjedočanstvom. U članku argumentiramo u prilog stava da je moguće govoriti o fikcijskom svjedočanstvu (barem u mjeri u kojoj je opravdano govoriti o, primjerice, moralnom ili estetičkom svjedočanstvu) jer praksa fikcije (i) ne krši postavljene uvjete epistemičke odgovornosti govornika/autora; (ii) proizvodi epistemičku korist za čitatelja koja predstavlja legitimni epistemički cilj.

KLJUČNE RIJEČI: Epistemička odgovornost, epistemičke vrijednosti, fikcija, patologija svjedočanstva, razumijevanje, svjedočanstvo, znanje.

Fictional Testimony**SNJEŽANA PRIJIĆ-SAMARŽIJA****IRIS VIDMAR**

ABSTRACT: C.A.J. Coady introduced the notion of pathology into the contemporary debates about testimony: it is a kind of distortion of or disease of the normal cases of testifying, which makes epistemic value of such tellings questionable and raises the issue of whether they transmit knowledge, as testimony should do. We believe that apart from candidates that Coady analyzes (lies, rumor, gossip and urban myth) we can identify “fictional testimony” as an instance of testimony which, although different from the normal case of testimony, can still contribute to the fulfillment of epistemic aims and values in a very important way. In order to show that, we analyze the notion of pathology and try to see to what extent fictional testimony is not pathology. Although in fiction we do not deal with normal transmission of knowledge, the epistemic value of fiction is best acknowledged if we look at it in the light of pluralistic picture of epistemic values as advocated for by D. Pritchard and J. Kvanvig.

KEY WORDS: Epistemic values, fiction, knowledge, pathologies of testimony, testimony, understanding.

Hjumovska teorija motivacije: u obranu dogme**MATEJ SUŠNIK**

SAŽETAK: Prema hjumovskoj teoriji motivacije, motivacijski se proces sastoji od dva međusobno nezavisna mentalna stanja (vjerovanja i želje), što znači da subjekt ne može biti u potpunosti motiviran na djelovanje ako mu jedno od tih stanja nedostaje. U prvom dijelu članka prikazujem središnja obilježja ove teorije, a potom pokazujem da prihvaćanje Humeove distinkcije između divljih i tihih strasti može biti vrlo koristan alat za obranu ovog modela od nekih standardnih prigovora.

KLJUČNE RIJEČI: Divlje i tihe strasti, hjumovska teorija motivacije, slabost volje, sloboda volje, smjer odgovaranja, vjerovanja, želje.

The Humean Theory of Motivation: In Defence of a Dogma**MATEJ SUŠNIK**

ABSTRACT: According to the Humean theory of motivation, the motivational process is constituted by two mutually independent mental states (belief and desire)

and an agent cannot be completely motivated to act if one of these states is missing. In the first part of the article I present the central features of this theory and then I show that endorsing Hume's distinction between violent and calm passions can be a very useful tool in defending this model from some standard objections.

KEY WORDS: Beliefs, desires, direction of fit, freedom of the will, the Humean theory of motivation, violent and calm passions, weakness of will.